

Svou třicítku překročil **Ludwig van Beethoven** (1770–1827) v nejnadějnějším rozvoji uměleckých i společenských úspěchů. Vysoká šlechta *hlavního hudebního města* světa ho přijala mezi sebe, dávajíc najevo uznání jeho pianistickým i tvůrčím výkonům a obdivujíc dokonce i jeho sebevědomě neotesané chování: *dandy* Beethoven neměl nouzi o osobní přátele mezi mladými šlechtici, ani o hezké šlechtické žačky. Tím ničivěji ho zasáhly příznaky rychle postupující hluchoty, hrozící zcela přerušit společenské kontakty i dráhu profesionálního muzikanta; výrazem jeho zoufalství se stala závěť, kterou sepsal za svého letního pobytu 1804 v Heiligenstadtu, dokument, jež pak uchovával po celý život.

Na opačném pólu tohoto životního pocitu pak stojí **Symfonie D dur** vytvořená prakticky ve stejné době: s pocity deprese nebo skepse se v ní neseškává, zato výraz vzdoru a odhodlání, nápadný už v některých Beethovenových předchozích skladbách, se tu stává hlavní složkou celkového ladění. Jeho signálem je už akordický úder s předtaktím, jímž skladba začíná a jenž ji pak v různých podobách a situacích dramaturguje. Pomalý úvod po něm se odehraje pod zachmuřenou oblohou v jakémsi očekávání, z něhož vyrazí vzdorně vystupující hlavní myšlenka vlastního *allegra*; vedlejší je ohlasem vojenského pochodu, upomínajícího na francouzskou revoluci. V kontrastu k bojové atmosféře této části je *andante* nejzpečnější ze všech Beethovenových symfonických vět: melodie líbezně vážné hlavní myšlenky, tázavé mezivěty, konejšivého vedlejšího a pak dojemně přitakávajícího závěrečného tématu na sebe navazují tak bezprostředně, že posluchač má dojem jedině, plynule se měnící zpěvné linie; teprve vzrušenější provedení připomene příslušnost věty k symfonii.

Překvapivé střídání příkrých silových kontrastů ve *scherzu* není jen interpretačním předpisem, nýbrž součástí jeho tematické podstaty; mění průběh hravě a v *triu* dokonce jakoby naivní věty v dějiště vášnivého střetání. To pak propukne doopravdy úderným vstupem *finále*, rozehrávajícím na rondovém půdorysu vzrušené děje blízké vzdornému ladění první věty. Dobová kritika přirovnala tuto hudbu k představě zasažené obludy, jež ve smrtelném zápase rozbíjí všechno kolem; dnešní posluchač však v ní slyší člověka-tvůrce, jenž překonává pocit osobního neštěstí a míří k novým zápasům. (Jiří Beneš)

Prosíme posluchače, aby zaujali své místa včas, vypnuli mobilní telefony a během koncertu nefotografovali. Po začátku není vstup do sálu umožněn. Změna programu vyhrazena!

Partneři

Hlavní mediální partner cyklu světových hvězd

Filharmonie děkuje za spolupráci

Zveme Vás na

1. ab. koncert Klasického abonmá v Besedním domě 4. a 5. listopadu 2010 v 19:30: **Berlioz** Soudcové fémy, **Lutosławski** Koncert pro hoboj, harfu a smyčce, Symfonické variace, **Mendelssohn-Bartholdy** Symfonie č. 4 A dur „Italská“; Vilém Veverka – hoboj, Kateřina Englichová – harfa, Filharmonie Brno, dirigent Aleksandar Marković

2. ab. koncert Jeunesses musicales v Besedním domě 27. a 28. ledna 2011 v 19:30: *Fenomén Opera Diversa* – **Kyas** Fantasia quasi concerto grosso (premiéra), Metařka listí aneb Záhadné zmizení podzim, **Plakidis** Písně větru a krvi (česká premiéra); Lucie Kašpárková – soprán, Veronika Demelová – alt, Lubor Pokluda – saxofony, Ondřej Kyas – el. kytara, Monika Šujanová – cembalo a klavír, Ensemble Opera Diversa, dirigentka Gabriela Tardonová

František Jílek očima dětí – vernisáž výstavy prací žáků výtvarného oboru ZUŠ Františka Jílka v Brně ve foyeru Besedního domu 26. října 2010 v 17:00. Vystoupí učitelé školy

Filharmonie Brno, příspěvková organizace
Komenského nám. 534/8, 602 00 Brno, T +420 539 092 801
www.filharmonie-brno.cz

B | R | N | O

Statutární město Brno finančně podporuje Filharmonii Brno. Vybrané koncerty jsou pořádány za finanční podpory Jihomoravského kraje a Ministerstva kultury ČR.

**55.
koncertní
sezona
2010
2011**

Jeunesses musicales
1. abonmentní koncert
Besední dům
21 a 22. 10. 2010

**Filharmonie
Brno Philharmonic**

LUKÁŠ HRADIL

Střepy a střípky (premiéra) | 15'

WOLFGANG AMADEUS MOZART

Koncert č. 23 A dur pro klavír a orchestr KV 488 | 26'

Allegro

Adagio

Allegro assai

přestávka | 20'

LUDWIG van BEETHOVEN

Symfonie č. 2 D dur op. 36 | 32'

Adagio molto – Allegro con brio

Larghetto

Scherzo (Allegro)

Allegro molto

Bára Handzušová klavír

Symfonický orchestr Konzervatoře Brno

dirigent **Stanislav Kummer**

Bára Handzušová (1992) studuje třetí rok u Evy Horákové na brněnské konzervatoři. S klavírem začala v pěti letech pod vedením Blanky Skálové z Havlíčkova Brodu a už po půl roce získala 1. cenu v celostátní soutěži Karlovarská růžička. V roce 2003 se stala absolutní vítězkou Prague Junior Note, rok poté brněnského Amadea (s vystoupením s brněnskou filharmonií); první cenu získala na mezinárodních soutěžích v Košicích (2003) a v Ostravě (Pro Bohemia 2004), hlavní cenu v soutěži Virtuosi per musica di pianoforte v Ústí nad Labem (2005), druhou v plzeňské Smetanově soutěži (2008) a absolutní vítězství na 1. ročníku Brněnské klavírní soutěže (2009). V červnu 2006 přednesla Mozartův koncert KV 414 s orchestrem Janáčkovy opery v Redutě; sama koncertuje u nás i v zahraničí. V květnu 2008 nahrála své první CD – klavírní recitál s ukázkou širokého repertoáru.

Symfonický orchestr Konzervatoře Brno, největší ústavní těleso, má sice díky ustavičné generační proměně svých hráčů – studentů vyšších ročníků – nízký věkový průměr, zato však úctyhodnou tradici: v jeho čele stáli František Neumann, Zdeněk Chalabala, Guido Arnoldi, Bohumír Liška, Jiří Pinkas, Zbyněk Mrkos, Alois Veselý, nebo Aleš Podařil, v současnosti jej vede Stanislav Kummer. Orchestr koncertuje pravidelně třikrát v sezoně, jednou na podzim a dvakrát na jaře, kdy představuje umění nejlepších absolventů – sólistů a dirigentů, občas také některého z obzvláště nadaných studentů skladby. Z jeho zahraničního působení lze připomenout turné po Francii v září 2005, z natočených titulů Janáčkovu *Glagolskou mši* (2004) nebo Mozartovu *Korunovačn* (2006). K 90. výročí založení školy provedl Ioni Dvořáková *Violoncellový koncert* s Michaelou Fukačovou a (Jílkovu) *suitu* z Janáčkovy opery *Přihody lišky Bystroušky*. Vedle pečlivé technické přípravy předvádí na svých vystoupeních zejména nenapodobitelné muzikantské nadšení „dospělým“ tělesům bohužel už nedostupné. (Tomáš Studený)

Stanislav Kummer (1966, Vyškov) vystudoval hru na housle na brněnské konzervatoři a poté dirigování na JAMU u Otakara Trhlika a Petra Vronského. Během studia vedl pěvecký sbor Ars Brunensis Chorus a vystoupil s ním také v Anglii, Belgii, Holandsku, Německu, Francii, Bulharsku, Jugoslávii, Polsku, Itálii a Švýcarsku; spolupracoval s filharmonii v Brně, Olomouci a Zlíně.

Po absolutoriu odešel učit dirigování a hlasovou přípravu pro sborový zpěv na konzervatoř do španělského Viga, kde vedl také studentský orchestr, pěvecký sbor pedagogů Madrigal a smíšený sbor posluchačů místní univerzity. Po návratu do Brna nastoupil na konzervatoř, kde vyučuje a umělecky působí dodnes. V letech 1995–2000 byl hlavním sbormistrem Brněnského filharmonického sboru, se kterým provedl řadu děl u nás i v zahraničí. V současnosti se věnuje především interpretacím soudobých děl českých skladatelů a působí jako dirigent Helfertova orchestrálního sdružení.

Lukáš Hradil (1989, Vyškov) studuje čtvrtým rokem skladbu u Pavla Nováka-Zemka na brněnské konzervatoři. Během studia zkomponoval již řadu skladeb (*Tři kusy pro sólový klarinet*, *Miniatury pro sólovou flétnu*, *Motivy pro hoboje a klavír*, skladbu s názvem *Zpět pro sólový klavír*, *Tuby pro tubový sextet*, bicí, akordeon a harfu, dále vokální kusy *Studánce* pro soprán, bicí a smyčce na text Jana Skácela a *Ave Maria* pro ženský sbor a cappella), jež mu otevřely cestu k přijetí na Birmingham College of Music.

Střepy a střípky vznikaly v letech 2008–2010 na výzvu Pražského filmového orchestru vytvořit tradičnější skladbu. *Střepy* zde symbolizují větný díl, *střípky* detail. Jednovětá skladba je formově volná, připomíná fantazii s výraznou fragmentací a prolínají se v ní tři témata. Hlavní téma má tonální charakter, ve skladbě se vrací nejčastěji, a to v nejrůznějších variačních obměnách. V úvodu je přednese fagot, který patří mezi autorovy

oblíbené nástroje. Druhé téma z dlouhých tónů je chromatické – v rozpětí velké sekundy – a často je zpracováno na způsob mezivěty. Přednáší je smyčce nebo sólově žestě. Třetí téma přednese marimba poprvé teprve v polovině skladby.

Ve druhém oddíle jsou témata společně zpracovávána, závěrečná gradace vede k vrcholu skladby, na němž zazní intervalový převrat úvodního tématu. Krátká kóda po něm obsahuje vedle původního tvaru hlavní myšlenky nový motiv s náznakem folkloru (dřevěné dechové nástroje). Stylová syntéza skladby obsahuje také prvky nonartifciální hudby i zmíněné náznaky folkloru, metro-rytmická struktura pracuje se složitějším členěním prostého čtyřdobého taktu. (Lukáš Hradil)

Soubor tří desítek koncertantních skladeb **Wolfganga Amadea**

Mozarta (1756–1791) pro sólový klavír s orchestrem představuje po celou dobu své existence kvalitou i počtem zcela jedinečný a dojista neopakovatelný vklad do živého koncertního repertoáru pianistů. Jako klavírní virtuos je psal Mozart od svých desíti let pro svou vlastní potřebu – ve vrcholném vídeňském desetiletí jeho tvorby představoval také příjem ze *subskripčních* koncertů, na nichž je premiéroval, také nezanedbatelnou částku pro jeho poněkud plýtvavou a stále zadluženou domácnost. Víme také, že v některých případech dokončoval ohlášenou skladbu těsně před provedením: nádherný *koncert d moll*, jeden z vrcholných, doslova v předvečer, a přesto jej stačil s orchestrem brilantně provést.

Tím obdivuhodnější je hodnota těchto skladeb, nejen ryze hudební, ale také historická. Právě v nich totiž můžeme sledovat Mozartův podíl na vývoji klavírní techniky od barokní a raně klasické cembalové, počítající s rychlým dozríváním tónů a sázející spíš na účín prstové brilance, k dokonalému využití nastupujícího kladívkového klavíru s jeho možnostmi melodického přednesu. To bylo ostatně v souladu s Mozartovým epochálním příspěvkem k vývoji *zpěvného allegra (cantante)*, zavádějícího také do tematiky rychlých (vnějších) vět sonátového cyklu výrazně zpěvný živel, vyhrazený do té doby jen jeho volné části. Spolupracující orchestr přitom vystupuje stále výrazněji z doprovázejícího pozadí a jeho účast činí z Mozartových instrumentálních (nejen klavírních) koncertů dokonalé symfonické skladby na úrovni jeho symfonií.

Klavírní koncert A dur dokončený v březnu 1786, dva měsíce před vídeňskou premiérou *Figarovy svatby*, nás o tom přesvědčuje ve všech třech větách. Obě témata první z nich jeví ve své dvojí (orchestrální i koncertantní) expozici zpěvný ráz (zejména druhé, obširnější a chromatické), který pak ve střetech provedení nabývá dramatického akcentu; *andante* druhé části v houpavém pohybu *siciliany* zaujme hned v prvních takttech neobvyklými melodickými kroky a synkopickým ustrojením, zdůrazňujícím jeho ušlechtilé melancholický výraz. S tím pak kontrastuje zrovna bujarý vstup finálního *presta*, rozvíjejícím z oktavového gesta pásmo energických, bystře ubíhajících nápadů, střetů a situací, slušících brilantnímu završení velké skladby.